

торитѣ, по пазението и раздаванието на храната и фуража (съответствували на сегашнитѣ чинове отъ интендантското вѣдомство); най послѣ б) *авгури* (*augures*) или жреци— прѣдрицатели на волята на боговетѣ и усилѣха или неусилѣха на прѣдприятието или сражението, по разни бѣлѣзи: по хвърчението и виканието на птицитѣ, по кълванието на кокошкитѣ, по молнията и грѣма, по вжтрѣшноститѣ на приносимитѣ въ жертва животни и много други, груби жически суевѣрия, по вечето лѣжливи; понеже римлянитѣ, крайно суевѣрни, както и гърцитѣ и всички въобще язичници, тѣй сѣщо се страхували да почватъ война или да влизатъ въ бой, безъ да испитатъ по напрѣдъ, ужъ, волята на боговетѣ си, която разбира се, всѣкога се съгласувала, както и у гърцитѣ, съ волята на прѣдводителитѣ на армитѣ.

*Заплата* на римскитѣ войски се давала, отъ 405 — 404 г., т. е. отъ времето на началото на войната съ вешентянитѣ и обсадата на града Вейи, въ пѣхотата по 3 римски *асса* (около 19½, или 21 стотинки), а въ конницата (отъ 402 г.) по 9 *асса* (около 58½—63 стот.) въ день на всѣки войникъ, а на долнитѣ частни началници въ войската по 6 *асса* (около 39—42 стотинки) въ день на всѣкиго. Въ 2-та пуническа война, слѣдъ сражението при Тразименското езеро, по причина на оскъждностъ въ държавната хазна, стойността на *асса* се покачила отъ 3½ до 16 *асса* въ единъ римски динаръ, но и заплатата се увеличила съразмѣрно отъ 3—6—9 *асса* до 5½—11—16½, и въ такъвъ размѣръ останала неизмѣнна до Юлий Цезаря. Но отъ заплатата се правили опрѣдѣлени удръжки за въоръжение, храна, фуражъ, коне и пр. (гл. по долу).

*Облѣклото* на римскитѣ войници,

твърдѣ просто и еднакво у прости тѣ войници и частнитѣ началници въ войската, състояло: 1) отъ *туника* (*tunica*), носима на гѣлото: тя била направена отъ вълненъ платъ, тѣсна до пояса, широка съ гѣнки отъ пояса до коленетѣ, разрязана на гърдитѣ, и опасана съ широкъ коженъ коланъ (*cingulum*), на който отъ дѣсната страна висялъ мечъ; 2) *намѣтка*, първоначално (при царетѣ) *тога* (*toga*), а послѣ *сагума* (*sa.um*) или собствено *военна намѣтка*, отъ грубъ и дебелъ вълненъ платъ съ жълточервеникавъ цвѣтъ, най напрѣдъ четвероугълна, а послѣ закръглена, дълга до колене и се закопчавала на дѣсното рамо или отпрѣдъ; у частнитѣ началници въ войската тя била отъ по тѣнъкъ платъ съ бѣлъ цвѣтъ и малко по дълга, а у прѣдводителитѣ на армитѣ — отъ пурпуровъ или аленъ платъ до петити, съ ресни по края, и се наричала *paludamentum* (багряница); 3) *пенула* (*penula*), тѣсна намѣтка, разрязана само отгорѣ за главата, отъ дебелъ вълненъ платъ съ тъмнокафявъ цвѣтъ и съ отдѣлна качулка или капюшонъ; тя се обличала отъ часовитѣ и отъ всички въобще въ лошо, дъждовно или студено време; 4) *лацерна* (*lacerna*) подобна на пенулата, но отъ по тѣнъкъ платъ съ разни цвѣтове; 5) *леона* (*leona*) сѣщо подобна на пенулата, но отъ по дебелъ платъ, съ дълги влакна, която се носила зимъ въ голѣмъ студъ. Въ конницата конницитѣ носили обикновено сѣщото облѣкло, каквото и пѣшитѣ войници, а въ празникъ, на церемониитѣ и на параднитѣ прѣглѣди — *бъли тоги* (*trabea*), съ пурпурови ивици на длѣжъ и по краищата. За обуца служели *саудали* (*caligae*), т. е. дебелы кожени стѣпала, които се прѣвѣрзвали къмъ краката съ ремѣци. Нека прибавимъ къмъ това, че римскитѣ войници стрижали